

#

Adatok Bolyai Gábor életrajzához.

Bolyai Gábor szül: 1802 decr.
15-én. Gyermekkorában házi tanítója volt Vajda Dániel/: talán az apja legelső tanítványa körül való, igen jeles deák: / azután a br. Kemény Simon fia nevelőjéig igen tudományos derék ember volt. Vajda után csapói Szilágyi József & K. Küküllő m. alispánja Sz. Lajos apja, igen jeles deák volt az is. Ezek latinul, s minden egyéb tantárgyra tanították a mathésist kivéve, azt apjától tanulta, meg pedig oly villám sebességgel, hogy a mint atyja beírta akárhány sorba se várta egy problémának a demonstrációját, hanem előre megfejtette. ~~mondta~~ - az apja szava szerint "mint az ördög előlbe ugrott" - s sürgette hogy menjenek tovább. - 12 éves korában egyre minden osztályról letette a vizsgát, mely al kalmával Tacitus stílussal írt. Stílussát (mint a régi időkben revertek a magyarról latinra tett fordítást) a tanárok is megbamulták, - és egyenesen deáknak subscribált. Az atyja ha beteg volt akárhány sor maga helyett előadást tartatott ^{a collegiumban} - küldötte - az akkori bajszos deákok még inkább szerették őt halgatni mint apját. az öregot. - Deák élete mi 2 évig tartott - csak jötek volt, híres osztályos lévén örökké jöttek, előadásra

ritkán ment, a historiar előadásra
fel éviig se ment fel, - mikor a virs-
ga kötelezett Antal János akkori
hist. tanár asszisztenshez jött s panaszo-
kodott, hogy János fel éviig nem volt
leírken, már mi lesz a cenzurán vele,
asszisztens elé fogta megpirongatni, mit
János magában csak nevetett; mert
elévette a cursust át olvasva egy pár-
szor, s virsgára felment; az öreg An-
tal ^{szigorú} felszólította, s brillantul felelt,
arután újból felszólította s annyira
kitünőleg felelt, s akárhol akárhany-
szor szólította mindenütt ottthon volt,
a 2 ik felelvén ha nem is ment leír-
kene, többet nem aggodott ~~az öreg~~ ^{hazavá}

~~felelt.~~ Antal. - 12 éves korában oly hegedűs
volt, hogy a Városhelyt akkori talán
legelőször előadott operánál maga
a compositor is jelen volt. A comp-
rak volt, s mindzugolódott, hogy a
prim hegedű nem dominál, egyre
a primistának - ki egy szász fiatal
volt az e hunja elszakadván Jai-
nossal - ki a 2 ot játszotta - kotat ese-
reltek, s János a vista ugy játszotta
a 1 met, hogy a vak compositor fel-
kiáltott "Bravo most dominál a
prim". - 15 éves korában felküldötte
asszisztens Bécsbe a genie academiába.
Ott az új gyermekeket a regoblick ke-
ze alá adják hogy elő kébrítsék. Egy-
kor János főherceg a genie academiá-
főfelügyelője bement az osztályokba s
a tanárnak azt rendelte, hogy szólit-
son ki az új tanulók körül, s kiszólit-
ja Jánost, a problémát megfestés to-
vább ^{menet} ~~meg~~, mind tovább feladvány-
ról feladványra, egész előadást tar-
tott. A főherceg liamult, s egyre
felbeszélgette, s azt monotta, nem

ert kell a mások kere alá adni, ha-
nem az egész osztályt az ő kere alá, - a
tanártól pontosan kikérdezett mindent
rolla, és lángeszt magas pontfogá-
sába vette. Erdélyi mágusok voltak
a főhercegnél udvarolni, kikből meg-
kérdezte hogy utyjöt ismerik-e, arbk
ésen apja jó emberei körül valóh
lévén mindenről körülmenyesen refe-
ráltak, - s a főherceg óltalok art
irenté aszjanok, hogy fiában nagy
öröme volt van, s ha különben jól
viseli magát nagy elömenetelre
számíthat. Apja egy ily magas ire-
net után lehet gondolni hogy mennyi-
re el volt ragadtatva. Stáhus az 5
évi cursust végezve gesie hadnagy
lett 20 éves korában, 22 éves korában
főhadnagy, 24 éves korában kapitány.
A legnagyobb mathematicus a hadse-
regben, legnagyobb vivo, virtuos he-
gedüs, - csak pár volt, hogy folytonos
járbaja volt, s a miatt végén is azon
fettétel mellett, hogy mikor tetszik ak-
kor mehet vissza - 1833-ban pensionál-
ták, - ha hora került örökre igéte
nagy munkája kiadását, meg is
csak a polgári ideje alatt kiadott
appendixel maradt, a hegedűt
értőredig is elhanyagolta, - s a
Mars és Minerva háború terit a Venus
merejével csérítte fel, hol egyöntes soha
se lehetvén - végül mindnyájunk
sajnálataira elesett. - Sokképen el-
gyengítve 1860-ban tudólobban meg-
halt. -

Josa Bohai György
1884 febr. 26. Miskolcra